

POTŘEBA SLADOVNICKÉHO JEČMENE V ČR ZE SKLIZNĚ 2007

Vratislav PSOTA

VÚPS, a. s., Sladařský ústav Brno

Výroba sladu

Výroba sladu se postupně koncentruje. V roce 1993 bylo v České republice 75 funkčních sladoven. V současné době se slad vyrábí v 35 pivovarských a komerčních sladovnách. Více než 75 % sladu je vyráběno v moderních pneumatických sladovnách. Výroba sladu v posledních letech vzrůstá. V roce 2006 bylo vyrobeno rekordní množství sladu 521 000 tun. V roce 2007 bylo též vyrobeno více než 500 tis. tun sladu.

Produkce ječmene

Pro výrobu sladu muselo být, v posledních letech, každoročně sklizeno přibližně 550 - 700 tis. tun ječmene. V roce 2006 bylo sklizeno 1,5 mil. tun ječmene. Z toho bylo ve sladovnách zpracováno přibližně 50 %. Podle údajů uvedených v Ječmenářské ročence 2008 chtějí sladovny, ze sklizně 2007, nakoupit více než 800 tis. tun sladovnického ječmene. Přestalo tedy platit tradované pravidlo, že dvě třetiny sklizeného ječmene končí ve „žlabu“.

Vývoz a dovoz sladu

Slad je jednou z nejvýznamnějších a pravděpodobně nejstarších zemědělských komodit vyvážených z území dnešní České republiky. I přes určitý propad v letech 1996, 1997 a 2001 si zachoval vývoz sladu vzrůstající tendenci. Vyvážen je především světlý (plzeňský) slad. V omezené míře byl vyvážen i slad pšeničný, slad pražený a sladové výtažky. Důvodem sladu byl vzhledem k objemu vývozu zanedbatelný.

Vývoz a dovoz ječmene

Celní statistika nerozlišuje jarní a ozimý ječmen. Důvodem a vývoz ječmene v průběhu posledních let značně kolísá. Nedostatek kvalitního jarního ječmene z domácí produkce byl především v letech 1995 a 2000 nahrazen dovozem ječmene ze zahraničí. Naopak přebytek ječmene především v letech 1993, 1996 a 1997 byl vyvážen do zahraničí. Také v roce 2003 došlo ke zvýšenému vývozu ječmene z České republiky. V posledních třech letech je však vývoz ječmene výrazný. Je to způsobeno nedostatečnou produkcí kvalitního sladovnického ječmene a zvětšováním sladovnických kapacit v okolních státech.

Odrůdová skladba

Odrůdová skladba jarního ječmene byla v Československu a později v České republice původně

zúžena pouze na odrůdy vyšlechtěné v rámci Československa. Jen výjimečně pronikla do této skladby zahraniční odrůda. V roce 1993 zaujímaly české odrůdy bezmála 70 % množitelských ploch, zbytek tvořily odrůdy vyšlechtěné ve Slovenské republice. V roce 1993 se ve státních odrůdových zkouškách objevují zahraniční odrůdy a v roce 1996 byla první zahraniční odrůda registrována. Od tohoto roku přibývaly do sortimentu ječmene další zahraniční odrůdy. Počet domácích odrůd v sortimentu klesá a klesají také jejich množitelské plochy. V roce 2007 byly odrůdy jarního ječmene vyšlechtěné na území České republiky přibližně na 33 % množitelských ploch.

V loňském roce bylo v sortimentu 72 odrůd jarního a ozimého ječmene. Některé z registrovaných odrůd jsou označeny jako nesladovnické, ale jejich další určení není dále specifikováno, protože neexistují definice krmené či potravinářské kvality ječmene. Vzhledem k tradici a k možnosti odbytu byly a jsou v České republice pěstovány převážně odrůdy sladovnické.

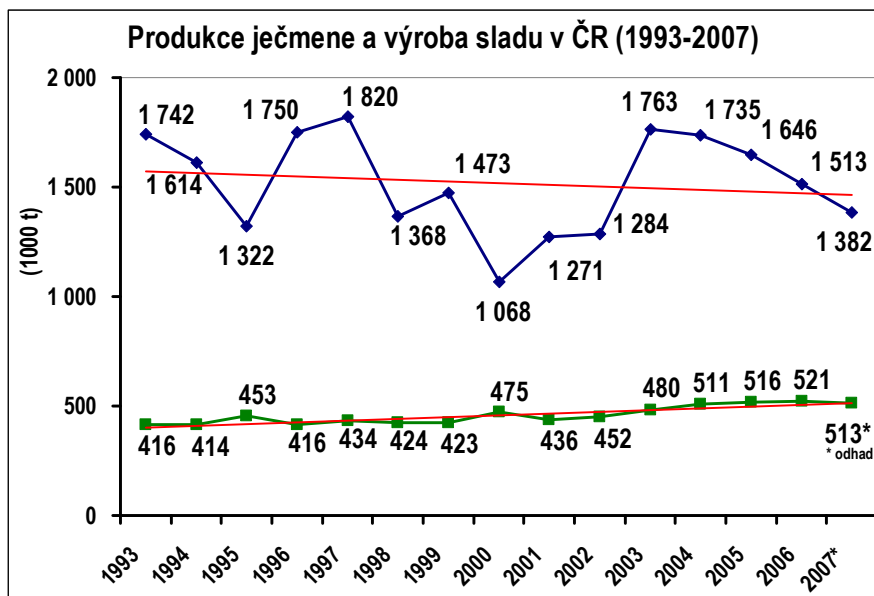
Komerční sladovny vyvážející slad se pochopitelně musí v odrůdové skladbě přizpůsobit požadavkům zahraničních odběratelů. Z tohoto důvodu se i na polích České republiky rozšířily zahraniční odrůdy známé ve značné části Evropy (Jersey, Sebastian, Prestige, Xanadu).

Česká republika usiluje o chráněné zeměpisné označení České pivo. Žádost byla zveřejněna v Úředním věstníku EU ze dne 23. ledna 2008 (2008/C 16/05): (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:016:0014:0022:CS:PDF>). Ve snaze po zachování piva českého typu (světlého ležáku) požaduje řada českých pivovarů odrůdu sladovnického ječmene, které mají nižší úroveň prokvašení přinášející zbytkový extrakt charakteristický pro české pivo (ležák).

Přehled o potřebách nákupu sladovnického ječmene jednotlivými sladovnami je možno získat v Ječmenářské ročence 2008. V ročence jsou zároveň uvedeny odrůdy preferované jednotlivými sladovnami. Sladovny mají zájem o nákup více než 800 tisíc tun sladovnického ječmene ze sklizně 2007. O další kvalitní sladovnický ječmen projevují jistě zájem i obchodníci zabývající se vývozem této suroviny. Je pouze na pěstitelích ječmene, zda této příležitosti využijí.

VÝVOZ A DOVOZ JEČMENE		
	Vývoz (1000 t)	Dovoz (1000 t)
1993	11,66	245,41
1994	36,72	81,10
1995	109,40	13,29
1996	4,53	136,90
1997	8,71	148,78
1998	19,59	35,58
1999	172,42	38,21
2000	131,83	68,63
2001	6,74	68,24
2002	15,13	4,76
2003	158,57	16,68
2004	6,71	108,48
2005	452,06	3,92
2006	357,23	127,63
2007*	333,09	137,71

zdroj: ČSÚ * stav k 30.11.2007

VÝVOZ A DOVOZ SLADU								
	Vývoz sladu (1000 t)				Dovoz sladu (1000 t)			
	Pilzeňský slad	Pražený slad	Pšeničný slad	Celkem	Světlý slad	Pražený slad	Pšeničný slad	Celkem
1993	138,89	0,31	0,30	139,50	0,11	0,02	0,08	0,21
1994	179,25	1,14	1,00	181,39	0,84	0,12	0,06	1,02
1995	197,44	1,29	5,97	204,70	7,63	0,02	0,09	7,73
1996	130,07	3,29	7,29	140,64	2,21	0,09	0,04	2,34
1997	134,19	5,76	0,63	140,58	0,67	0,01	0,02	0,70
1998	161,31	5,09	0,41	166,81	5,18	0,02	0,00	5,20
1999	164,23	3,58	0,62	168,43	1,06	0,04	0,00	1,10
2000	212,23	4,35	0,13	216,71	4,64	0,02	0,00	4,67
2001	140,88	3,43	0,05	144,35	2,95	0,02	0,02	2,99
2002	180,56	2,95	0,87	184,38	3,04	0,03	0,02	3,09
2003	218,08	1,94	0,02	220,04	11,46	0,04	0,00	11,50
2004	277,22	3,22	0,03	280,46	17,05	0,05	0,03	17,13
2005	214,49	3,60	0,02	218,12	19,97	1,69	0,09	21,75
2006	214,93	3,60	0,02	218,56	20,42	1,69	0,09	22,20
2007*	213,97	5,24	0,01	219,22	24,57	2,84	0,30	27,71

Zdroj: Český statistický úřad * stav k 30.11.2007

MSM6019369701 Výzkumný záměr VÚPS, a.s.: Výzkum sladařských a pivovarských surovin a technologií.

Kontaktní adresa

Vratislav Psota, VÚPS, a. s., Sladařský ústav Brno, e-mail: psota@brno.beerresearch.cz